



Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**HISTÒRIA MEDIEVAL DE LA
PENÍNSULA IBÈRICA**

Coordinació: BUSQUETA RIU, JUAN JOSE

Any acadèmic 2016-17

Informació general de l'assignatura

Denominació	HISTÒRIA MEDIEVAL DE LA PENÍNSULA IBÈRICA			
Codi	100040			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Geografia i Ordenació del Territori	3	OPTATIVA	Presencial
	Grau en Història	3	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits ECTS	6			
Grups	1GG			
Crèdits teòrics	0			
Crèdits pràctics	0			
Coordinació	BUSQUETA RIU, JUAN JOSE			
Departament/s	HISTORIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	52 hores presencials 98 hores no presencials			
Idioma/es d'impartició	CATALÀ			
	Altres idiomes: castellà, francès, anglès, italià			

Professor/a (s/es)

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BUSQUETA RIU, JUAN JOSE	jbusqueta@historia.udl.cat	6	Despatx 1.04.3 Dilluns i dimarts de 12,30h. a 13,30h.

Informació complementària de l'assignatura

Assignatura adreçada a conèixer les línies mestres de l'evolució social, econòmica, política, cultural i religiosa de la Península Ibèrica entre els segles V i XV.

Estructurada en 4 grans períodes cronològics i 5 blocs temàtics, l'assignatura disposa, entre altres, d'un eix interpretatiu bàsic en l'anàlisi de les relacions entre les societats islàmica i cristiano-feudal, al llarg del període. En aquest sentit, després d'un primera etapa cronològica i temàtica dedicada a l'estudi del regne dels visigots (s. V-711), els tres períodes següents s'estructuren en base a:

Una fase de predomini islàmic (711-1031), des de la conquesta àrabo-berber fins a la caiguda del Califat de Còrdova, amb l'aparició dels primers regnes de Taifes, pel que fa a Al-Andalus, i de naixement i evolució dels regnes cristians peninsulars.

Una fase d'equilibri entre ambdues formacions, que coincideix amb la presència dels Imperis Almoràvid i Almohade a Al-Andalus, i amb la consolidació de la societat feudal cristiana, i que s'estendrà fins a la batalla de Las Navas de Tolosa (1212).

Una fase de continuació de l'expansió feudal al llarg del segle XIII, i, alhora, de crisis i recuperacions parcials al llarg dels segles XIV i XV, que clourà amb la caiguda del Regne de Granada.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Aprendre els eixos interpretatius del període històric entre els segles V-XV, a la Península Ibèrica
Interpretar adientment els textos i materials proposats per a l'estudi.
Aprendre a treballar en equip i de manera interdisciplinària

Competències significatives

Capacitat d'anàlisi i de síntesi Capacitat de gestió de la informació Capacitat de raonament crític
Motivació pel rigor i la qualitat Capacitat de treball en equip Capacitat d'organització i planificació

Continguts fonamentals de l'assignatura

L'assignatura s'estructura en 5 blocs, precedits d'una sessió de presentació de l'assignatura:

Bloc I: La Transició del Món Antic a l'Alta Edat Mitjana: l'època visigoda (s. V-711)

Bloc II: El predomini islàmic a la Península Ibèrica: la formació d'Al-Andalus i el Califat de Còrdova (711-1031)

Bloc III: El predomini islàmic a la Península Ibèrica: els regnes cristians durant l'Alta Edat Mitjana (711-1031)

Bloc IV: Consolidació de la societat feudal i equilibri cristiano-islàmic (1031-1212)

Bloc V: De l'expansió a les crisis i recuperacions baixmedievales en l'etapa de predomini cristià (1213-1492)

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitat	Codificació / descripció / tipologia TPD	O	G	HP*	HNP
Classe magistral (M)	Sessions de CM		1	34,5	34,5
Seminaris (S)	Sessions de seminari : S1-S2 (2 seminaris)			4,5	4,5
Pràctiques (P)	Sessions de pràctiques a l'aula i fora: PA, PC			10,5	10,5
Treballs (T)	T1- T2 (2 treballs)				45
Tutories (Tut)				1	3,5
Altres (AA)					
Avaluació (AV)*	Vegeu taula de mecanismes d'avaluació		1	1,5	
TOTAL				52	98

O: Objectiu. G: número de grups implicats en l'activitat. HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Cronologia orientativa:

Presentació: 13 de febrer de 2017

Bloc I: La Transició del Món Antic a l'Alta Edat Mitjana: l'època visigoda (s. V-711): 14,20 i 21 de febrer

Bloc II: El predomini islàmic a la Península Ibèrica: la formació d'Al-Andalus i el Califat de Còrdova (711-1031): 27, 28 de febrer, 6 i 7 de març

Bloc III: El predomini islàmic a la Península Ibèrica: els regnes cristians durant l'Alta Edat Mitjana (711-1031): 13,14,20,21 i 27 de març

Seminari: 28 de març

Bloc IV: Consolidació de la societat feudal i equilibri cristiano-islàmic (1031-1212): 3,4,18,24 ,25 d'abril, 2 de maig

Seminari: 8 de maig

Bloc V: De l'expansió a les crisis i recuperacions baixmedievales en l'etapa de predomini cristià (1213-1492):
9,15,16,22,23 i 29 de maig

Sessions de síntesi: 30 de maig, 5 i 6 de juny

Sistema d'avaluació

Taula dels mecanismes d'avaluació

mecanismes d'avaluació	codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	observacions	O	Activitat	%
Assistència i participació (As)	AS	Es valora la participació		Totes les presencials, en particular els seminaris i les pràctiques d'aula i de camp	20
Taller d'avaluació (TA) (Examen)	TA: Examen del conjunt de la matèria			Comentari de textos	50
Informe (In) / Treballs (T)	T1 – T2				30
Altres (A)					
TOTAL					100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final.

Bibliografia i recursos d'informació

Manuels de consulta i obres de referència

- I. Álvarez Borge, *La Plena Edad Media. Siglos XII-XIII*, Madrid, Ed. Síntesis, 2003
- R. Arié, *España musulmana (siglos VIII-XV)*, Labor, Barcelona, 1982 [Historia de España dirigida por Tuñón de Lara, III]
- A. Barbero, M. Vigil, *La formación del feudalismo en a Península Ibérica*, Crítica, Barcelona, 1978
- A.G. Chejne, *Historia de la España musulmana*, Cátedra, Madrid, 1980
- R. Collins, *España en la Alta Edad Media*, Crítica, Barcelona, 1976
- P.C. Díaz, Cl. Martínez, F. J. Sanz, *Hispania tardoantigua y visigoda*, Madrid, ISTMO, 2007
- Ch. E. Dufourcq, J. Gautier-Dalché, *Historia Económica y Social de la España Cristiana en la Edad Media*, Ed. El Albir, Barcelona, 1983
- J. A. García de Cortázar, *La sociedad rural en la España Medieval*, Siglo XXI, Madrid, 1988
- J. A. García de Cortázar, *La época medieval*, Alianza Universidad, Madrid, 1988 [Historia de España dirigida por M. Artola, II]
- L. A. García Moreno, *Historia de España Visigoda*, Cátedra, Madrid, 1989**

P. Guichard, Al-Andalus. *Estructura antropológica de una sociedad islámica en Occidente*, Barral, Barcelona, 1976

A. Isla, *La Alta Edad Media. Siglos VIII-XI*, Madrid, Ed. Síntesis, 2002

G. Jackson, *Introducción a la España Medieval*, Alianza Ed., Madrid, 1974 [5a reimp., 1985]

HISTORIA DE ESPAÑA, dirigida por A. Domínguez Ortiz, Planeta, Barcelona, 1988, vols. 2 "La España romana y visigoda (s. III aC - VII dC)"; 3 "Al-Andalus: musulmanes y cristianos (s. VIII-XIII)" i 4 "De la crisis medieval al Renacimiento (s.XIV-XV)"

P. Iradiel, S. Moreta, E. Sarasa, *Historia Medieval de la España Cristiana*, Cátedra, Madrid, 1989

D. Lomax, *La Reconquista*, Crítica, Barcelona, 1984

A. Mackay, *La España de la Edad Media: desde la frontera hasta el imperio, 1000-1500*, Cátedra, Madrid, 1980

J.L. Martín Rodríguez, *La Península en la Edad Media*, Ed. Vicens Vives, Barcelona, 1976

J.M. Mínguez, *Las sociedades feudales, 1. Antecedentes, formación y expansión (siglos VI al XIII)*, Nerea, Madrid, 1994 [Historia de España, II]

E. Mitre, *La España medieval. Sociedades, Estados, Culturas*, Istmo, Madrid 1979

J.M. Monsalvo, *La Baja Edad Media en los siglos XIV-XV*, Madrid, Síntesis, 2000

S. de Moxó, *Repoblación y Sociedad en la España Cristiana Medieval*, Rialp, Madrid, 1979

R. Narbona, *En l'horitzó de la història ibèrica. Pobles, terres, sobiraniaes (segles V-XV)*, València, Ed. Afers, 2015

J. M. Nieto, I. Sanz, *La época medieval: Iglesia y cultura, Historia de España dir. por A. Álvar*, vol. X, Madrid, ISTMO, 2002

J. Orlandis, *Época visigoda (409-711)*, a *Historia de España*, 4, Gredos, Madrid, 1987

M. Riu, *Edad Media (711-1500)*, Espasa Calpe, Madrid, 1989 [*Manual de Historia de España*, 2]

A. Rucquoi, *Histoire médiévale de la Péninsule Ibérique*, Éd. du Seuil, Paris, 1993

V. Salvatierra, A. Canto, *Al-Ándalus. De la invasión al Califato de Córdoba*, Madrid, Ed. Síntesis, 2008

F. Soldevila, *Historia de España*, Ariel, Barcelona, 1972 [3a ed.], Tomos I, II, III

E.A. Thompson, *Los godos en España*, Alianza Ed., Madrid, 1979

J. Valdeón, J.M. Salrach, J. Zabalo, *Feudalismo y Consolidación de los Reinos Hispánicos (siglos XI-XV)*, Labor, Barcelona, 1980 [Historia de España dirigida por M. Tuñón de Lara, IV]

M. Watt, *Historia de la España Islámica*, Alianza Ed., Madrid, 1986

(Les referències d'obres específiques recomanades per cadascun dels blocs temàtics seran incorporades en els diferents dossiers, juntament amb altres materials didàctics com textos, cartografia, cronologies, etc.)